

ТЕМА. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВА ІВ

Теоретичні питання для обговорення:

1. Поняття права інтелектуальної власності та його загальна характеристика.
2. Співвідношення права інтелектуальної власності з правом власності.
3. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності.
4. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності.
6. Перехід майнових прав інтелектуальної власності до інших осіб.
7. Строки чинності майнових прав інтелектуальної власності.
8. Форми та способи захисту права інтелектуальної власності.

Практичні завдання по темі:

(при вирішенні проблемних завдань слід аргументувати думку відповідними посиланнями на норми чинного законодавства)

Завдання 1. На підставі аналізу відповідних положень чинного законодавства виберіть серед запропонованих об'єктів прав, об'єкти авторського права: 1) лекція; 2) база даних; 3) наукова концепція; 4) збірка народних пісень; 5) комп'ютерна програма; 6) пристрій; 7) розклад руху поїздів; 8) сорт рослин; 9) відеозапис футбольного матчу; 10) винахід.

Завдання 2. Що таке знак охорони авторського права і яке його правове значення? Проаналізуйте відповідні статті ЗУ «Про авторське право і суміжні права» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>) та ст.ст. 3-4 Всесвітньої конвенції про авторське право 1952 року (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052#Text) та сформулюйте висновки щодо строків охорони творів.

Завдання 3. Проаналізуйте відповідні статті ЗУ «Про авторське право і суміжні права» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>) та надайте юридичну оцінку правомірності наведених нижче дій з точки зору дотримання законодавства про авторське право: А) ксерокопіювання в бібліотеці статей із журналів, частин книг, нот; Б) виконання музикантами в ресторані народних пісень та пісень сучасних авторів; В) використання студентами у дипломних роботах цитат з творів вчених- юристів; Г) запис резервної копії комп'ютерної програми із придбаного компакт-диска на жорсткий диск власного комп'ютера; Д) поміщення твору, опублікованому в журналі, на web-сайті в мережі Інтернет.

Творчі завдання для підготовки наукових доповідей, есе та реферативних виступів

(не обов'язкове завдання для виконання та здійснюється студентом за власним бажанням):

Завдання 1. Проаналізуйте положення ч.1 ст. 41 Конституції України в контексті різних теорій права інтелектуальної власності. Як вирішується питання щодо юридичної природи права інтелектуальної власності у ЦК, ЗУ «Про авторське право і суміжні права», ЗУ «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», ЗУ «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»? На підставі порівняльно-правового аналізу та опрацювання спеціальної літератури по темі, підготувати наукову доповідь на тему «Науковий дискурс в сучасній юриспруденції щодо правової природи відносин у сфері ІВ».

Ситуативні задачі по темі:

(при вирішенні задач слід надати аргументовані відповіді на питання, посилаючись на норми чинного законодавства)

Задача 1.

Семенюк придбав у магазині компакт-диск із записами пісень із кінофільмів, сплативши за нього 70 грн.

Чи набув Семенюк право інтелектуальної власності на записані на компакт-диску пісні? Які права є у Семенюка?

Задача 2.

Винахідник Миронюк склав заповіт, у якому було зазначено, що всі права інтелектуальної власності на створені і запатентовані ним винаходи, в тому числі право авторства, після його смерті переходять до його сина - Сергія. Нотаріус відмовився посвідчувати заповіт, мотивуючи це тим, що за змістом заповіт не відповідає законодавству.

Чи правомірною є відмова нотаріуса щодо вчинення нотаріальної дії?

Задача 3.

В юридичну консультацію звернувся інженер-програміст Коваленко за роз'ясненням стосовно того, чи може він внести у якості вкладу у статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю створену ним комп'ютерну програму. Його також цікавило питання щодо оцінки такого вкладу, якщо він можливий.

Надайте роз'яснення із поставлених питань з посиланням на законодавство України.

Задача 4.

Петренко працює старшим науковим співробітником у НДІ «Украгромаш». Відділ, в якому він працює, займається конструюванням нових типів деталей для сільськогосподарської техніки. В процесі виконання своїх трудових обов'язків Петренко винайшов новий тип підшипника, який не має аналогів у світі. У трудовому договорі, укладеному НДІ з Петренко умови, що стосуються правового режиму створених ним в процесі виконання трудових обов'язків винаходів, відсутні.

Кому належатимуть особисті немайнові та майнові права на винахід? На підставі аналізу відповідних статей ЦК України та ЗУ «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» дайте правову оцінку ситуації.

Задача 5

Згідно з умовами видавничого договору, укладеного між професором соціології Шевчуком та видавництвом «Поезія» автор зобов'язувався передати рукопис книги з актуальних проблем соціології до 1 вересня 2021 року, а видавництво зобов'язувалося видати книгу до 15 листопада 2021 року з виплатою обумовленого авторського гонорару. До узгодженої дати книга не була видана і на неодноразові звернення автора представники видавництва повідомляли, що книга буде видана згодом, оскільки видавництво отримало великі за обсягом замовлення. Автор 25 січня 2022 року уклав видавничий договір з іншим видавництвом, і через 2 місяці книга вийшла з друку. Видавництво «Поезія» звернулося до суду про стягнення з Шевчука збитків, понесених видавництвом на видання книги.

Дайте правову оцінку ситуації? Назвіть способи захисту авторських прав. Проаналізуйте поняття «відмова від договору» та «розірвання договору». Які правові наслідки наступають у таких випадках?

Задача 6

Групою науковців був підготовлений коментар до ЗУ «Про акціонерні товариства». Коментар було надруковано у видавництві «Ліга». Один із співавторів, який виконав 45% робіт у складі колективу співавторів, самостійну опублікував монографію, в якій два розділи за змістом є ідентичними із змістом коментаря. Інші співавтори звернулися до суду про відшкодування завданих збитків і суми упущеної вигоди, оскільки видання монографії відбулося без їх згоди, а факт видання монографії суттєво вплинув на обсяги реалізації коментаря. З аналогічним позовом звернулося і видавництво.

Проаналізуйте ситуацію. Які права співавторів на твір, створений у співавторстві? Які є види співавторства?

Задача 7.

Старший науковий співробітник НДІ гр. Овчарук за роки роботи в інституті розробив та видав 15 методичних розробок з проблематики НДІ. Всі вони були видані і автор отримав винагороду.

30 січня 2020 р. громадянин Овчарук помер. Протягом 2021 р. НДІ перевидав частину його розробок (5 робіт). Вдова гр. О. звернулася до суду з вимогою про відшкодування їй збитків, завданих як спадкоємиці померлого чоловіка, оскільки видання здійснювалося без її згоди. Представники НДІ відмовилися від компенсації їй будь-якої суми, посилаючись на те, що всі роботи є службовими і права на них належать НДІ.

Що таке службовий твір? Які права автора, його спадкоємців на службовий твір? Чи підлягають задоволенню вимоги спадкоємиці померлого автора?

Задача 8.

Журналіст газети «Хвиля» Петренко взяв інтерв'ю у політика Коваленка. Через певний час інтерв'ю було опубліковане. Дізнавшись про це, Коваленко заявив редакції газети, що не давав згоди на опублікування інтерв'ю, але раз воно опубліковане, то йому належить виплати винагороду 50000 грн. Вимоги Коваленка адміністрацією газети не були задоволені, і він звернувся із позовом до суду.

Вирішіть спір та проаналізуйте відповідні статті ЦК та ЗУ «Про авторське право і суміжні права» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>).

Задача 9.

Видавництво «Папірус» замовило колективу авторів підручник з основ правознавства для учнів шкіл. У передбачені договором строки рукопис був переданий у видавництво, і підручник вийшов з друку. Проте видавництво відмовлялося від виплати гонорарів, посилаючись на те, що ціна реалізації одного підручника є нижчою від його собівартості (оскільки підручник призначений для учнів) і обсяги реалізації є незначними. Окрім того, ще два видавництва видали такий же підручник.

Дайте правовий аналіз ситуації. Чи правомірною аргументацією видавництва? В який спосіб можна захистити права авторів?

Задача 10

Відомий письменник детективного жанру Вовчук написав детективний роман «Зникнення свідка», який був згодом опублікований. Через 5 років після цього вийшов у світ детективний роман письменника Омельченка. Незважаючи на те, що назва роману Омельченка була «Раптова смерть», його сюжетна лінія була майже ідентична роману попереднього автора. Вовчук звернувся із позовом у суд про захист його авторських прав.

Проаналізуйте ситуацію.